

VLAAMS PARLEMENT

Zitting 2001-2002

27 september 2001

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR WELZIJN, VOLKSGEZONDHEID EN GELIJKE KANSEN

Interpellatie van mevrouw Trees Merckx-Van Goey tot mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over de drugspreventie in Vlaanderen en de coördinatie met het federale drugsbeleid

Interpellatie van mevrouw Niki De Gryze tot mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over de PMA-drugsdoden en de afwezigheid van een preventiecampagne terzake
Met redenen omklede moties

Vraag om uitleg van de heer Jan Roegiers tot mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over pesten op het werk

Vraag om uitleg van de heer Etienne Van Vaerenbergh tot mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, en tot de heer Renaat Landuyt, Vlaams minister van Werkgelegenheid en Toerisme, over meer geld voor buitenschoolse kinderopvang

Vraag om uitleg van mevrouw Sonja Becq tot mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, en tot de heer Renaat Landuyt, Vlaams minister van Werkgelegenheid en Toerisme, over Weerwerk-personeel in buitenschoolse kinderopvang

Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid en Gelijke Kansen

Donderdag 27 september 2001

VOORZITTER : Mevrouw Patricia Ceysens

– *De interpellatie wordt gehouden om 10.40 uur.*

Interpellatie van mevrouw Trees Merckx-Van Goey tot mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over de drugspreventie in Vlaanderen en de coördinatie met het federale drugsbeleid

Interpellatie van mevrouw Niki De Gryze tot mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over de PMA-drugsdoden en de afwezigheid van een preventiecampagne terzake

De voorzitter : Aan de orde zijn de samengevoegde interpellaties van mevrouw Merckx tot mevrouw Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over de drugspreventie in Vlaanderen en de coördinatie met het federale drugsbeleid en van mevrouw De Gryze tot minister Vogels, over de PMA-drugsdoden en de afwezigheid van een preventiecampagne terzake.

Mevrouw Merckx heeft het woord.

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey : Mevrouw de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, zodra het Vlaams Parlement zijn werkzaamheden heeft hervat, heb ik een interpellatie ingediend over het drugsbeleid in het algemeen en de PMA-overlijdens in het bijzonder. De alledaagse realiteit dwingt ons om een en ander ter sprake te brengen en daaruit onze conclusies te trekken.

Velen onder ons zijn tijdens de vakantie geschokt door de dood van een aantal jongeren ten gevolge van PMA-gebruik. In de media zagen we de federale ministers van Justitie en Volksgezondheid met elkaar bekvechten. Uit het verslag van een speciale vergadering van de Senaat blijkt dat een meerder-

heid in Kamer en Senaat zeer kritisch is ten opzichte van minister Aelvoets houding.

De aanhoudende vaagheid over het al dan niet toelaten van bepaalde producten en de verschillen tussen de nota's van de federale regering en de huidige regelgeving maken het onmogelijk om een degelijk preventie- en hulpverleningsbeleid te voeren. Misschien wekt het federale gekibbel ten onrechte de indruk dat de Vlaamse overheid geen verantwoordelijkheid draagt in deze aangelegenheid. Waarom heeft noch minister Vogels noch minister Aelvoet het publiek ingelicht ? De administraties van beide ministers waren allang op de hoogte van de gevaren van PMA, en het Europese monitoringsysteem heeft reeds in 2000 gewezen op de risico's van PMA-gebruik. De mensen uit de hulpverlening hebben die informatie gekregen, maar de gebruikers en het grote publiek niet.

Ik pleit niet voor massacampagnes om het publiek voor te lichten. Daarvoor zijn geëigende methodes nodig. We kunnen er echter niet omheen dat de beschikbare informatie is blijven hangen bij de professionele hulpverleners, en niet is doorgedrongen bij een breder publiek.

Mevrouw de minister, wat hebt u gedaan met de informatie die uw administratie heeft bereikt ? Zijn er specifieke acties op touw gezet over XTC, PMA en andere synthetische drugs ?

De federale minister van Gezondheid heeft beloofd om voortaan sneller het brede publiek te waarschuwen, en beoogt daarmee een preventief effect. Mevrouw de minister, u bent bevoegd voor preventie. Heeft minister Aelvoet hierover overlegd met u ? Welke rol is er naar uw mening voor u weggelegd ?

Hoe staat het met het ontradingsbeleid ? Wat is in dit verband nu daadwerkelijk al gebeurd ? Tijdens het plenaire debat heeft de voorzitter uitdrukkelijk

Merckx-Van Goey

aangedrongen op een ontradingsbeleid. Volksvertegenwoordigers van alle fracties hebben hetzelfde gedaan. Toen is ook gevraagd dat de Vlaamse regering haar standpunt zou bijsturen, en daadwerkelijk een ontradingsbeleid zou voeren.

Iedereen is het erover eens dat een beleid dat zich beperkt tot het verstandig en met mate omgaan met drugs niet realistisch is. Het onderscheid tussen legale en illegale drugs en tussen problematisch en niet-problematisch gebruik is niet duidelijk. Er heerst verwarring op dat vlak. Wat is de stand van zaken binnen de Vlaamse regering ? Stuurt men het standpunt bij ? Voor het reces heb ik daarover minister-president Dewael ondervraagd. De minister heeft namens de minister-president geantwoord. Ik herhaal mijn vraag : is er een ontradingsbeleid, en uit welke concrete maatregelen blijkt dat ? Ik wil vooral meer vernemen over de financiering van dat ontradingsbeleid, want dat is mijns inziens de maatstaf om na te gaan of het de regering menens is.

Ik heb ook vragen over de federale middelen voor het drugsbeleid. Naast enkele broekzak-vestzak-operaties zal het geld vooral worden besteed aan hulpverlening. Preventie is echter een gemeenschapsaangelegenheid. De minister heeft gezegd dat er min of meer een consensus bestaat om uit de pot van 500 miljoen frank geld te halen om de drugspreventiewerkers die in het kader van de veiligheids- en preventiecontracten zijn tewerkgesteld, maar op verscheidene plaatsen zouden worden ontslagen, aan het werk te houden. De minister betreunde trouwens de schrapping van vele preventie- en veiligheidscontracten. Is daarover met de federale overheid gesproken ? Is men zeker dat de drugspreventiewerkers aan de slag blijven ? Als dat niet het geval is, is het hoog tijd dat de minister zelf haar verantwoordelijkheid opneemt. Het kan toch niet dat de gemeenten alle personeelslasten moeten dragen. De gemeenten hebben het financieel al zeer moeilijk.

Dat alles betekent nog niet dat men op Vlaams niveau meer initiatieven ontwikkelt. We hebben altijd consequent aangedrongen op meer investeringen in preventie. Vlaanderen investeert te weinig in preventie. Vlaanderen besteedt daarvoor 100 miljoen frank, terwijl naar hulpverlening veel meer geld gaat. Daarom hebben experts in de pers een oproep gedaan om meer Vlaams geld voor drugspreventie- en hulpverlening in te zetten. Volgens de experts is voor preventie 500 miljoen frank nodig. In de oproep wordt de kabinetssecretaris van de

minister geciteerd : 'Voor de begroting 2002 is geen extra geld vrijgemaakt voor drugspreventie.' Noch tans vragen de experts veel meer geld. De CVP-amendementen waarin om bijkomende middelen was gevraagd, gingen niet zo ver als wat de experts voorstellen. Die amendementen waren dus valabel. Ik wil daarom van de minister vernemen of ze bij het standpunt blijft dat er voor 2002 geen bijkomende middelen worden uitgetrokken.

Als Vlaanderen van drugspreventie geen prioriteit maakt, dan zal de regering haar geloofwaardigheid verliezen. De minister moet dit dan ook maar zelf aan de bevolking vertellen. Ze moet dit dan zondag maar even uitleggen op een bijeenkomst van ouders van verslaafde jongeren die aan drugsgebruik zijn overleden.

Ik zal niet uitweiden over het convenant met de VAD. Dit convenant loopt ten einde. De VAD levert waardevol werk af. Een nieuw convenant biedt een uitstekende gelegenheid om een actievere langetermijnsrol vorm te geven. Ik ben op dat vlak nogal pessimistisch. Toen we hier het voortgangsrapport over de VAD hebben besproken, heeft de minister gezegd dat het eigenlijk niet nodig is om daar veel meer voor uit te trekken. Als ik het mis heb, kunt u dat hier rechtzetten, en ons zeggen dat er naast de verworven 77 miljoen frank een betekenisvolle verhoging van de middelen voor de VAD in het vooruitzicht wordt gesteld. Toen de VAD is opgestart, werkte de instelling vooral rond de alcoholproblematiek. De PMA-doden hebben aangetoond dat er nieuwe evoluties zijn, en daarvoor zijn bijkomende middelen nodig.

Ik wil ook vernemen hoe het met een geïntegreerde aanpak zit. Zijn er samenwerkingsakkoorden in de maak ? Ten slotte wil ik het hebben over de steun aan ouders. Ouders hebben steun nodig bij de hulpverlening aan hun kinderen. Ze hebben ook zelf steun nodig. Ze moeten worden begeleid. Er zijn suggesties om te komen tot een uitgebouwd preventienetwerk en een netwerk van een gediversifieerd hulpverleningsaanbod. Dat is vroeger al aan de orde geweest. Is er het voorbijge jaar op dat vlak al vooruitgang gemaakt ?

De voorzitter : Mevrouw De Gryze heeft het woord.

Mevrouw Niki De Gryze : Mevrouw de voorzitter, mevrouw de minister, geachte collega's, eind augustus is bij een jongen die op 26 februari in vreemde omstandigheden is overleden, een vrij belangrijke PMA-concentratie gevonden. Officieel is dat de vierde jongere die dit jaar is gestorven ten gevolge

De Gryze

van het slikken van deze drug. In recente getuigenissen uit het milieu heeft men het zelfs over acht doden in België. Op het ogenblik dat deze jongeren stierven, kende niemand – met uitzondering van een handvol specialisten – deze nieuwe drug. PMA werd nochtans reeds in de jaren zestig in Canada gemaakt, maar raakte wegens de nevenwerkingen in de vergetelheid. Begin jaren negentig dook de drug weer op in Australië. Sinds twee jaar circuleert PMA in de VS en Europa.

Vorig jaar vielen er al doden in de VS, Australië en Oostenrijk. Dit alles staat in de Artsenkrant van augustus 2001.

In Europa zijn al meer dan twintig slachtoffers gevallen. De eerste waarschuwing van het Europees monitoringcentrum voor drugs aan de VAD over het in omloop zijn van deze nieuwe gevaarlijke drug dateert al van 25 juni 2000. In mei 2001 liep bovendien een melding over de drug binnen bij de VAD. Toch werd geen enkel initiatief genomen om de bevolking in te lichten en werd evenmin een preventiecampagne opgestart in scholen, jeugdorganisaties of op andere plaatsen waar tieners en jongeren kunnen worden bereikt.

Reeds in december 1999 heb ik in de plenaire vergadering gevraagd om in de nodige middelen te voorzien opdat kan worden ingegaan op de vraag naar extra aandacht voor synthetische drugs van de Europese top te Helsinki.

Bovendien hebben mensen uit de sector reeds meermaals hun beklag gedaan over het te beperkte budget voor preventie in het algemeen. Dat is bijvoorbeeld de reden waarom de Drugslijn niet kan worden bereikt op zondag.

In het preventiebeleid zou meer nadruk moeten worden gelegd op ontraden van drugsgebruik. In het uitgangsmilieu gaat men er nu van uit dat XTC in orde is, maar PMA niet. XTC is echter niet ok. Buiten de gekende gevolgen heeft het als langetermijngevolg onder meer het optreden van depressies.

Mijn vraag is drieledig. Waarom werd de bevolking niet ingelicht over de aanwezigheid van de gevaarlijke, zelfs dodelijke drug in ons land? Waarom werd geen preventiecampagne opgestart? Zal met de PMA-catastrofe in het achterhoofd, nu werk worden gemaakt van een degelijk ontradingsbeleid? Zal de minister eindelijk voldoende fondsen ter beschikking stellen van de preventie?

De voorzitter : De heer Roegiers heeft het woord.

De heer Jan Roegiers : Mevrouw de voorzitter, mevrouw de minister, in aansluiting op de interpellaties van de collega's, wil ik een pleidooi houden om echt werk te maken van een geïntegreerd drugsbeleid. Ik heb de indruk dat een en ander spaak loopt bij het maken van afspraken tussen de federale overheid en de gemeenschappen.

Ik illustreer dit even aan de hand van het voorbeeld van de PMA-doden. Op een bepaald ogenblik werd gesuggereerd om de pillen te laten testen op hun samenstelling. U was tegen omdat het de indruk geeft de illegaliteit te stimuleren. Bovendien stelde u dat een kwaliteitscontrole niet tot uw bevoegdheden behoort, maar tot die van de federale overheid. Federaal minister Aelvoet was het ermee eens om de controle niet uit te voeren, omdat de zaak te gevoelig lag bij het publiek. Ze voegde eraan toe dat de controle onder de noemer preventie valt, en dus een zaak is van de gemeenschappen.

Mevrouw de minister, ik wil heel voorzichtig zijn, want het drugsdebat kan de emoties hoog doen oplopen. Ik pleit wel heel nadrukkelijk voor een geïntegreerd drugsbeleid en voor heel concrete en duidelijk afspraken tussen de federale overheid en de gemeenschappen.

In de interpellaties mis ik iets. De beide vraagstellers hebben het heel nadrukkelijk, zelfs bijna exclusief, over preventie. Niemand van ons zal het belang ervan ontkennen, maar we leven in een samenleving waarin drugs aanwezig zijn. In het geïntegreerd drugsbeleid moeten we het aandurven om jongeren en volwassenen verantwoord te leren omgaan met dergelijke middelen.

Van kindsbeen af worden we geconfronteerd met alcohol en we weten perfect dat alcohol schadelijk kan zijn en dat ermee op een verantwoorde wijze moet worden omgesprongen. We weten ook dat niet alle bessen of paddestoelen in het bos eetbaar zijn. Over zoiets kan worden gesproken. Over middelgebruik en -misbruik heerst echter een zodanig groot taboe dat men zich vaak verstopt achter het excuus van de illegaliteit om er niet over te moeten praten. Dat is fout.

In een geïntegreerd drugsbeleid zijn naast preventie en 'curatie', ook het verantwoord omgaan en het leren om 'neen' te zeggen tegen middelen, van groot belang. Jongeren krijgen van alle kanten prikkels. Wie over kennis en over de middelen beschikt, kan veel gemakkelijker weigeren. De jonge-

Roegiers

ren moeten op de hoogte worden gebracht van de samenstelling van de producten en van de neveneffecten. Het moet mogelijk worden gemaakt dat bijvoorbeeld een leraar scheikunde aan zijn studenten kan uitleggen wat in een PMA- of een XCT-pil zit en wat de schadelijke gevolgen ervan kunnen zijn. Dit staat niet haaks op de preventie. Het is een beleid waarin beide aan bod komen. We hebben er enkel iets bij te winnen.

Mevrouw de minister, ik houd dus enerzijds een pleidooi voor een geïntegreerd drugsbeleid waarvan een verantwoord middelengebruik deel uitmaakt en anderzijds vraag ik concrete afspraken inzake de bevoegdheden van de federale overheid en de gemeenschappen.

De voorzitter : Minister Vogels heeft het woord.

Minister Mieke Vogels : Mevrouw de voorzitter, ik dank de interpellanten voor hun goed gestoffeerde en interessante uiteenzettingen. Ik zal proberen een zo volledig mogelijk antwoord te geven en starten met het punt dat deze zomer de media haalde : de PMA-doden.

De informatie over nieuwe middelen, nieuwe trends en nieuwe manieren van gebruik, wordt op Europese schaal verwerkt via een early warning system of EWS. De informatie uit de praktijk wordt op landelijk en Europees niveau verzameld en opnieuw naar het werkveld doorgestuurd. Het systeem werkt naar behoren. Voor Vlaanderen bestaat het EWS-netwerk uit 350 contactpersonen van spoedopnamediensten, eerstelijnsdiensten, straathoekwerkers, belangengroepen voor drugsgebruikers, preventiewerkers, enzovoort. Het gaat dus niet enkel over specialisten, maar ook over veldwerkers, die de informatie gericht kunnen doorgeven aan de beoogde doelgroepen.

De VAD stuurt de contactpersonen regelmatig een EWS-nieuwsbrief. Dat gebeurt wanneer signalen worden opgevangen in Europa en/of in België. De nieuwsbrieven bevatten informatie uit de eerste hand. Aangezien het gaat over niet-gecontroleerde gegevens wordt in elke nieuwsbrief gevraagd om de nodige discretie aan de dag te leggen en de informatie niet via de pers te verspreiden. Tot nu toe houden de informanten zich aan de afspraken.

In juli 2000 werd in een EWS-nieuwsbrief voor de eerste keer informatie over PMA doorgegeven op basis van meldingen uit andere Europese landen. In 2001 werden verschillende meldingen gedaan,

onder meer over nieuwe verschijningsvormen van het product, signaleerd in andere Europese landen.

Naar aanleiding van de twee dodelijke slachtoffers in Antwerpen werd op 7 augustus 2001 een laatste nieuwsbrief verstuurd. Deze was gebaseerd op de informatie die de VAD van het Wetenschappelijk Instituut (WIV) Louis Pasteur heeft ontvangen, en bevatte ook de expliciete vraag om de pers niet in te lichten omwille van een lopend onderzoek bij het parket. De vier PMA-doden die we moesten betreuren, dateren alle van voor augustus 2001, de eerste van het begin van het jaar, de drie andere van juli. Dit heeft de heer Schepens, toxicoloog, bekendgemaakt. Dit betekent dat een snellere informatieverstrekking deze vier gevallen helaas niet had kunnen voorkomen.

Tot op heden werd met het EWS steeds de keuze gemaakt om deze informatie enkel via het netwerk van contactpersonen en niet via de pers te verspreiden. Dat wordt op regelmatige tijdstippen herzien : houden we deze politiek aan of niet. Dit vormt het onderwerp van lange discussies en van wetenschappelijk onderzoek in Europees perspectief. Er wordt nog steeds voor gekozen om de verschijning van nieuwe drugs niet via de media te verspreiden.

Daar zijn vele redenen voor. Aangezien de producten steeds andere vormen aannemen, is het bijzonder moeilijk om specifieke, bruikbare en actuele informatie over deze nieuwe producten te verspreiden. De pers lijkt mij en de VAD niet het geschikte kanaal om zulke informatie naar de algemene bevolking te verspreiden, noch naar gebruikers die zich weinig aangesproken voelen door informatie in de media. Uit onderzoek is gebleken dat gebruikers weinig of geen nieuws volgen, of er weinig of niets van meedragen. Ook groepen als ouders en opvoeders hebben geen baat bij die algemene informatieverbreiding. Bij hen veroorzaakt dit enkel grote ongerustheid en paniek die onvoldoende kan worden opgevangen. Beide groepen hebben nood aan genuanceerde en op maat gesneden informatie van deskundigen.

Dit soort informatie in de media brengen kan bovendien een aantal bijzonder ongewenste neveneffecten hebben die we willen vermijden omdat ze andere, preventieve inspanningen hypothekeren. De aandacht vestigen op een nieuw product is – hoe men het ook draait of keert – onrechtstreekse reclame voor dit product. Te veel berichtgeving over nieuwe drugs veroorzaakt bovendien een oververzadiging, waardoor we na verloop van tijd

Vogels

geen aandacht meer krijgen en waardoor de preventieve boodschappen aan impact inboeten.

Het is daarenboven bijzonder moeilijk om te bepalen wanneer informatie via de pers moet worden doorgegeven. Doen we dat bij een eerste melding ergens in het buitenland ? Of bij een eerste drugsdode in België ? Stel dat we in juli 2000 informatie over PMA hadden doorgegeven via de pers : wie zou dit 1 jaar later nog weten ? Het interview over PMA met het WIV op het VRT-journaal van 26 juli 2001 is voor de meeste mensen blijkbaar onopgemerkt gebleven. Toen in augustus de aandacht voor PMA groeide, had niemand nog weet van dat interview.

Omwille van deze redenen opteert het EWS ervoor te werken via het netwerk van contactpersonen die in staat zijn gerichte informatie op maat te verspreiden. In de toekomst wordt verder werk gemaakt van het uitbouwen van netwerken en contacten met gebruikersgroepen.

Welke specifieke acties werden er ondernomen in verband met synthetische drugs ? Momenteel bereidt de VAD een sensibilisatiecampagne voor over synthetische drugs in uitvoering van de top van Helsinki. De campagne vertrekt van het ontratingsprincipe. Met boodschappen als 'Bedrogen ? Weet ik veel' en 'Vragen over scheikunde ? Bijles kunnen we je niet geven, informatie wel' willen we jongeren in het uitgaansmilieu bewust maken van de risico's van synthetische drugs en hen stimuleren om zich te informeren. De bottom line is : 'Doe het niet, je weet nooit wat je slikt'.

Naar aanleiding van de heisa in de media midden in de 'komkommertijd' had ik contact met federaal minister Aelvoet. Onze boodschap is dezelfde. Het kan toch niet de taak zijn van de overheid om een illegaal product te controleren op zijn kwaliteit ? Daarmee zouden we de indruk geven dat een en ander toch gedoogd wordt, terwijl we dergelijke middelen willen ontraden. Is dit nu een federale of een Vlaamse bevoegdheid ? Ik ging ervan uit dat het om productkwaliteit ging en dat is een federale bevoegdheid. Minister Aelvoet vond dat het om preventie ging en dat is dan een Vlaamse bevoegdheid. We waren het er alleszins over eens dat kwaliteitscontrole hier geen taak van de overheid is.

We kiezen voor een gerichte infoverspreiding van twee campagnebeelden in het uitgaansmilieu : advertenties in specifieke jongerentijdschriften, flyers in discotheken, opname in activiteitenkalenders

van fuiven. We moeten geen wonderen verwachten van een sensibilisatiecampagne. We richten ons in de eerste plaats tot de twijfelaars en de occasionele gebruikers, die nog gevoelig zijn voor sensibiliserende boodschappen over drugsgebruik. Voor de regelmatige gebruikers zijn persoonlijke contacten en concrete, op maat gesneden informatie nodig. Flyers en advertenties volstaan niet om over de risico's van hun drugsgebruik te praten. Tezelfdertijd wordt een herwerkte brochure voor ouders verspreid, waarin de meest gestelde vragen van ouders bij de Druglijn worden gebundeld.

Momenteel wordt de discussie gevoerd over wie verantwoordelijk is, om de algemene bevolking te waarschuwen voor nieuwe drugs. De federale minister van Volksgezondheid kondigt hieromtrent een initiatief aan. Daarbij stelt minister Aelvoet dat Volksgezondheid voorrang heeft op Justitie. Zij wil de bevolking alvast sneller informeren. Heel wat zaken zullen in dit verband nog verder uitgeklaard moeten worden. Wanneer gaat men over tot waarschuwing ? Hoe kunnen waarschuwingen blijvend geactualiseerd worden ? Welke adviezen kan men geven ? De Vlaamse Gemeenschap blijft voor het EWS kiezen. We zoeken uit hoe we het netwerk verder kunnen uitbreiden en optimaliseren. De onderlinge afstemming tussen de initiatieven van diverse ministers wordt besproken door de pas opgerichte cel Gezondheidsbeleid Drugs.

Op dit ogenblik wordt het beleid – dat in 1999 via het convenant en het beleidsplan met de VAD werd vastgelegd – voortgezet. Het gaat om een langetermijnstrategie waarin aan de verschillende maatschappelijke sectoren via preventieconcepten, vorming en consult, ondersteuning wordt gegeven door een groep van preventiewerkers. De aangeboden ondersteuning bestaat uit maatwerk : het aanbod wordt overlegd met de vraagsteller en er wordt gezocht naar de meest effectieve en efficiënte strategie. Het spreekt voor zich dat nieuwe tendensen in drugsgebruik de vraag beïnvloeden en dat preventiewerkers voortdurend rekening moeten houden met de tijdgeest en de actualiteit.

Er waren vragen over de begroting 2002. Die begroting is nog niet ingediend. Ik wil wel een tipje van de sluier oplichten. In de begroting 2001 is 104 miljoen frank ingeschreven voor drugspreventie : de VAD 78, provinciale coördinatie 15 en spuitenruil 11 miljoen frank. Met de provincies is overeengekomen dat zij de provinciale coördinatie financieel ten laste nemen zodat deze 15 miljoen frank in 2002 kan worden geïnvesteerd in de verdubbeling van het aantal drugspreventieveldwerkers die aan de centra geestelijke gezondheidszorg zijn toe-

Vogels

gevoegd en die overbevraagd worden. We zouden van tien naar twintig gesubsidieerde veldwerkers gaan. Indien het Vlaams Parlement de begroting 2002 zoals die nu wordt voorbereid, goedkeurt, zullen bovenop de middelen die in 2001 werden toegewezen, nog 13 miljoen frank extra worden geïnvesteerd.

Preventie is niet alleen een zaak van meer middelen. De beschikbare middelen moeten vooral goed worden besteed. Uit het parlementaire debat bleek dat we de preventie kunnen verbeteren door dezelfde bedragen op een efficiëntere en beter gecoördineerde manier te besteden. Op 12 juli 2001 is de drugscel van de dienst Gezondheidsbeleid eindelijk begonnen met haar werkzaamheden, zij het voorlopig nog informeel. De afgevaardigden moeten officieel worden bekrachtigd op de interministeriële conferentie van 7 december 2001. Ze zijn echter al begonnen met hun activiteiten.

Deze cel zal onderzoeken hoeveel middelen de verschillende overheden uitgeven, en op welke manier, en nagaan hoe die uitgaven beter kunnen worden gecoördineerd. De Vlaamse vertegenwoordigers zijn mevrouw De Maeseneire van de VAD, de heer Maertens van De Sleutel, en de heer Schillewaert van het Centrum Geestelijke Gezondheidszorg. Hun respectieve plaatsvervangers zijn mevrouw Geirnaert, de heer Maertens en mevrouw De Venter. De mensen die in Vlaanderen de meeste knowhow hebben inzake drugspreventie, hebben we gedetacheerd naar de nationale drugscel. Deze cel heeft als taak een gecoördineerd drugsbeleid uit te werken. Hopelijk zullen de Vlaamse en federale middelen samen kunnen worden gebruikt voor een gemeenschappelijk drugsbeleid.

Zoals de andere convenants in de preventieve gezondheidssector loopt het convenant met de VAD af op 31 december. Alle convenants zullen opnieuw worden onderhandeld volgens het afgesproken tijdschema, zodat de continuïteit op dat vlak verzekerd is.

Er is heel wat aan het bewegen betreffende de zorgcircuits voor problematisch middelengebruik. In heel wat provincies worden de eerste stappen gezet om dergelijke zorgcircuits op te richten. De VAD heeft over dit onderwerp een visietekst opgesteld, die door het hele werkveld wordt gesteund. Deze visietekst stelt een gemeenschappelijk denk-kader voor. Daarnaast wordt doorgewerkt aan de organisatorische en procesmatige aspecten van het

zorgcircuit, of anders gezegd, aan de uitwerking van een stappenplan met alle betrokkenen.

De federale drugsnota schuift de organisatie van de zorgcircuits voor problematisch middelengebruik als een belangrijk actiepunt naar voren. Momenteel onderzoeken we, samen met het werkveld, hoe we die zorgcircuits het best kunnen oprichten en ondersteunen. Hierbij wordt uitgegaan van een aantal zorgmodules die over de bevoegdheidsgrenzen van de federale overheid en de gemeenschappen heen worden samengebracht in een zorgcircuit. Zowel de centra geestelijke gezondheidszorg als het welzijnswerk aan Vlaamse kant, als de ziekenhuizen en de Riziv-conventies aan federale kant, hebben een actieve inbreng in de organisatie van de zorg binnen het zorgcircuit.

Momenteel bereiden het werkveld en mijn kabinet de voorlopige ontwerp teksten van de beleidsnota drugspreventie voor. Ik zal deze teksten over enkele maanden ter bespreking voorleggen aan het Vlaams Parlement. In de ontwerp teksten wordt allereerst de continuïteit van de huidige werking verzekerd, en worden nieuwe actiepunten voorgesteld om de huidige preventie-initiatieven voort te zetten. Het standpunt van het Vlaams Parlement over ontrading zal expliciet worden vermeld. Preventie zal worden ingevuld in overeenstemming met de betrachting te leren omgaan met bepaalde middelen en 'neen' te leren zeggen. Onze ervaringen met leefsleutels in middelbare en lagere scholen zijn hoopgevend. Ze wijzen erop dat we verder moeten gaan in deze richting.

In de federale drugsnota wordt een budget van 500 miljoen frank vermeld. De federale overheid heeft beslist deze middelen over 16 actiepunten van 7 bevoegde ministers te verdelen. Er is voorzien in 21,2 miljoen frank voor de voortzetting van de drugsprojecten uit de drugs- en preventiecontracten van de gemeenten die volgend jaar uit de boot vallen. Deze beslissing werd genomen op de federale ministerraad van 4 mei 2001. Deze projecten blijven behoren tot de bevoegdheid van de minister van Binnenlandse Zaken, maar de federale minister van Volksgezondheid zal bij de begeleiding en evaluatie worden betrokken.

Zoals gezegd wordt er momenteel gewerkt aan een Vlaamse beleidsnota voor drugspreventie. Daarin zullen actiepunten worden uitgediept voor een Vlaams preventiebeleid, met als belangrijkste punt de mogelijkheid van een vroege interventie, in de eerste plaats wat betreft minderjarigen en hun omgeving.

Vogels

Tot daar de stand van zaken. Drugs zijn een zeer belangrijk maatschappelijk probleem. Het laatste woord over dit onderwerp is ongetwijfeld nog niet gesproken in deze commissie. Ik hoop dat de drugscel ervoor zal zorgen dat het drugsbeleid in de praktijk beter gecoördineerd zal worden.

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey : Mevrouw de minister, ik dank u voor uw antwoord.

Het spreekt voor zich dat we hierover vandaag niet uitgepraat zullen raken.

Het ontgoochelt mij dat het nu blijkbaar wel mogelijk is om een campagne rond synthetische drugs te voeren. Dat had al veel eerder moeten gebeuren. Ik ben blij dat er een campagne zal worden gevoerd en dat ze erop gericht is om specifieke groepen aan te spreken, maar ze komt te laat. Mijns inziens wordt er weinig gedaan om een alternatief te vinden voor bewustmakingscampagnes in de pers. Ik geloof niet echt in massacampagnes om mensen te waarschuwen.

De huidige regering verdringt de signalen dat een algemene ontrading in de stijl van 'Drugs, nee bedankt' hard nodig is. De federale drugsnota en bepaalde uitlatingen van sommige Vlaamse ministers druisen in tegen zo'n algemene ontrading. Nogtans is het best mogelijk om een grote ontradende campagne te voeren.

Eindelijk wordt er werk gemaakt van een gecoördineerd en geïntegreerd beleid. Ik neem aan dat er nog een samenwerkingsakkoord over de drugscel zal worden voorgelegd aan het Vlaams Parlement.

Mijn grootste ontgoocheling zijn de ontoereikende extra middelen. Op de verlanglijstjes die na Lambermont circuleerden, werd nooit meer geld gevraagd voor het drugsbeleid. Mevrouw de minister, u schuift de nood eigenlijk door naar de provincie. In totaal gaat het om vijf bijkomende wedden. Dat komt er nu zagezegd extra bij. Ik vind het niet eerlijk dat men dit doorschuift naar de provincie, ook al is het wel goed dat de provincie dit op zich neemt. Dat extra bedrag van 13 miljoen frank staat hoe dan ook mijlenver af van wat noodzakelijk is. Ook de middelen van de VAD zijn middelen die meer dan 5 jaar geleden zijn afgesproken. De wereld is helemaal veranderd. De oplossing ligt toch niet in de personeelskosten van 5 provinciale coördinatoren en 13 miljoen frank. Mevrouw de minister, als het inderdaad zo is dat de verdeling van de middelen nog niet helemaal vastligt, kunt u nog

tegen volgende week aan de minster-president zeggen dat de CVP-fractie er niet mee akkoord kan gaan dat er zo weinig middelen veil worden gehouden voor die noodzakelijke preventie.

De wijze waarop we in Vlaanderen onze eigen bevoegdheid voor hulpverlening invullen, is op zich een hele interpellatie waard. Daarover zal ik het een andere keer nog hebben. In elk geval, het is niet met die kruimeltjes extra erbij dat men de zaak zal oplossen. Ik ben uiteraard wel blij dat er samen met het werkveld aan een beleidsnota wordt gewerkt en dat er aandacht is voor continuïteit en voor nieuwe actiepunten. De 'finishing touch' zou echter moeten blijken uit de prioritaire inzet van bijkomende middelen. Spijtig genoeg heb ik dat hier niet gehoord.

De voorzitter : De heer Roegiers heeft het woord.

De heer Jan Roegiers : Mevrouw de minister, ik dank u ook voor uw uitgebreid antwoord. Ik ben het met u eens dat goede preventie niet altijd een zaak is van meer middelen. Het is vooral zaak om een doordacht beleid te voeren, dat aansluit bij het geïntegreerd beleid. Daar blijf ik immers wel op hameren.

Mevrouw de minister, het verheugt me ook te horen aankondigen dat er een cel Gezondheidsbeleid drugs in het leven is geroepen. U hebt de bedoeling en de samenstelling daarvan meegedeeld. Graag had ik nog geweten welke timing wordt aangehouden. Daarnaast wil ik ook een pleidooi houden om deze commissie toch op de hoogte te houden van de werkzaamheden van die cel. Ik ga ervan uit dat we daarover enkele afspraken dienen te maken.

Ik ben het niet met u eens over de zaak van al dan niet die kwaliteitscontrole. Het zou ons nu echter te ver leiden om daar dieper op in te gaan. Daarover kunnen we het dus later misschien nog hebben.

De voorzitter : Mevrouw De Gryze heeft het woord.

Mevrouw Niki De Gryze : Ik wil beginnen met een positieve opmerking. Ik ben blij te horen dat er een ontradingsbeleid zal worden gevoerd in verband met die synthetische drugs. Ik vind het wel jammer dat er geen algemene lijn is van echt ontraden in plaats van te spreken over verantwoord drugsgebruik.

De Gryze

Het tweede punt is dan de zaak van de middelen. Ik vind dat het hier slechts om een peulschil gaat. Ik ben dan ook blij dat er een verhoging van de middelen is, maar in vergelijking met Nederland blijft het zeer miniem.

Ten slotte moet er mijns inziens in de pers meer aandacht worden besteed aan nieuwe drugs. Sommigen hanteren het argument dat jongeren dan nog meer gaan experimenteren. Volgens mij is dat niet het geval. Ik vind dat er hoe dan ook meer aandacht aan moet worden besteed in de pers. Het is immers op dat moment dat jongeren in het uitgaansmilieu kunnen beseffen dat ze goed moeten opletten. Als er nieuwe drugs opduiken, moet dat volgens mij dus vroeger in de pers openbaar worden gemaakt.

Met redenen omklede moties

De voorzitter : Door mevrouw Merckx, door mevrouw De Gryze en door de heer Roegiers werden tot besluit van deze interpellaties met redenen omklede moties aangekondigd. Ze moeten zijn ingediend uiterlijk om 17 uur op de tweede werkdag volgend op de sluiting van de vergadering.

Het parlement zal zich daarover tijdens een volgende plenaire vergadering moeten uitspreken.

Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Jan Roegiers tot mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over pesten op het werk

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Roegiers tot mevrouw Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over pesten op het werk.

De heer Roegiers heeft het woord.

De heer Jan Roegiers : Mevrouw de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, pesten op het werk is een van de zaken die pas de voorbije jaren echt in de belangstelling zijn gekomen. Het is echter een fenomeen dat uiteraard al veel langer bestaat. De dramatische zelfmoord van een jonge postbode vorig jaar is er wellicht niet vreemd aan dat dit

wansmakelijk gedrag de interesse van brede lagen van de bevolking en de media wegdraagt. Ook de federale regering keurde eind augustus een voorontwerp van wet goed tot bescherming van werknemers tegen onder andere pesterijen.

Vorig jaar werd de VZW Stichting Antistalking/Antimobbing – of Sasam – in het leven geroepen. Dit is een VZW die zich het lot van gepesten wil aantrekken en hiervoor een meldpunt oprichtte. Naar aanleiding van haar eerste verjaardag kwam de vereniging in de loop van de maand augustus naar buiten met een analyse van de 1.300 oproepen die ze het afgelopen jaar kreeg.

Volgens cijfers van de vereniging worden ongeveer een half miljoen werknemers in België gepest op de werkvloer. Binnen de Europese Unie zouden er dat 13 miljoen zijn. Dat is ongeveer 9 percent van de werkende bevolking. Pesten op het werk kan dus bezwaarlijk een marginaal fenomeen worden genoemd, zeker niet als de maatschappelijke kosten voor de overheid, het bedrijfsleven en de betrokkenen geraamd worden op 200 miljard frank. Dan heb ik het zelfs nog niet over het menselijk leed, dat eigenlijk niet te becijferen valt.

Mevrouw de minister, uit het antwoord dat u gaf op vragen die in het verleden werden gesteld, blijkt dat er een akkoord was en is om pesten op het werk als een agendapunt op de interministeriële conferentie van de ministers van Gelijke Kansen en Emancipatie op te nemen. Het onderdeel dat door de deelstaten kan worden ingevuld, behelst de begeleiding en opvang van slachtoffers.

Toch kunnen ook preventieve acties hun nut hebben. Gezien de toch wel verbluffende cijfers die Sasam heeft bekendgemaakt, maar ook gezien de cijfers die De Post onlangs vrijgaf, houd ik een pleidooi voor een gezamenlijke campagne van werknemers, werkgevers en overheid, die aanzet tot verdraagzaamheid en tolerantie op de werkvloer, en dus pesten of 'treiterig' gedrag als ongewenst bestempelt. Ik ben ervan overtuigd dat we hiermee een krachtig signaal kunnen geven, namelijk dat we pesten als absoluut verfoeilijk beschouwen.

Mevrouw de minister, ik heb de volgende vragen inzake pesten op het werk. Wat is de stand van zaken met betrekking tot de werkzaamheden van de interministeriële conferentie van de ministers van Gelijke Kansen en Emancipatie ? Wat is, meer bepaald, de stand van zaken met betrekking tot wat de inbreng van de Vlaamse overheid zou kunnen zijn ? Deelt u mijn standpunt over een campagne, op het getouw gezet samen met werkgevers-

Roegiers

en werknemersorganisaties, inzake pesten op het werk ? Zo ja, zult u hiervoor initiatieven nemen, eventueel in samenspraak met uw collega's bevoegd voor Werkgelegenheid, Ambtenarenzaken en Onderwijs ?

De voorzitter : Mevrouw Becq heeft het woord.

Mevrouw Sonja Becq : Mevrouw de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, ik sluit me graag aan bij de heer Roegiers. Het probleem van pesten is een belangrijk dossier. Vaak wordt ook de koppeling gemaakt naar ongewenst seksueel gedrag en naar stress. In het bedrijfsleven hoor ik vaak dat men dat als een cluster gebruikt als men probeert om preventieprogramma's op te starten. Men probeert dus rond die zaken een proces op gang te brengen.

Ik sluit me dan ook graag aan bij de vragen van de heer Roegiers, maar indien mogelijk zou ik in het antwoord toch ook graag een soort van uitsplitsing krijgen. Er zijn bijvoorbeeld de zaken die u intern binnen de Vlaamse administratie kunt doen. Daar zijn we zelf volledig bevoegd om allerlei meldpunten, steunpunten en preventieacties op te zetten. Ik weet dat er al een soort steunpunt is. Ik weet wel niet of daarvan al evaluaties beschikbaar zijn.

Daarnaast hebt u in antwoord op een van mijn schriftelijke vragen ook al gesteld dat er een project lopende was, met een budget van 5 miljoen frank, inzake pesten en stress in het bedrijfsleven. Wat is daarmee gebeurd ? Wat zijn daar de eventuele conclusies van ? Zou u dus die opsplitsing kunnen maken naar wat er enerzijds gebeurt intern in de Vlaamse administratie en wat er anderzijds gebeurt in het bedrijfsleven ? En zijn er eventueel ook al conclusies mogelijk uit wat er al bestond ?

De voorzitter : Mevrouw Dillen heeft het woord.

Mevrouw Marijke Dillen : Mevrouw de voorzitter, ik wil me ook kort aansluiten bij de twee vorige collega's. Ik wil vragen of het niet mogelijk is om een preventiecampagne over het onderwerp pesten ruimer open te trekken dan enkel naar het bedrijfsleven. Vandaag kunnen we immers steeds meer vaststellen dat in talrijke lagen van de samenleving pesten werkelijk als een probleem aanwezig is. Ook in scholen hoort men steeds meer dat die problematiek groeiende is. Daarom wil ik dus vragen om een preventiecampagne ruimer te zien dan enkel bij het bedrijfsleven.

De voorzitter : Minister Vogels heeft het woord.

Minister Mieke Vogels : Mevrouw de voorzitter, collega's, het probleem dat de heer Roegiers aankaart, is ernstig. We spreken tegenwoordig vaak over een actieve welvaartsstaat en over het verhogen van de tewerkstellingsgraad. Het hebben van werk wordt voor mannen en vrouwen steeds belangrijker en zij brengen een groot deel van hun leven door op de werkvloer. De cijfers over het aantal mensen dat ongelukkig is omwille van pestgedrag bewijzen evenwel dat het om een ernstig maatschappelijk probleem gaat.

We moeten dit aanpakken. Het verlies aan persoonlijke levenskwaliteit is niet te schatten. Mijn betrokkenheid als minister van Welzijn en Gezondheid in deze is groot. Pesten leidt immers vaak tot ziekteverzuim, stress en geestelijke kwalen. Er zijn wachtlijsten bij de centra voor geestelijke gezondheidszorg.

Het onderwerp is op de agenda gezet van een interministeriële conferentie van alle ministers van Gelijke Kansen, en er werd een actieplan goedgekeurd. Dat plan bevat onder meer een federaal gedeelte. Minister van Werkgelegenheid en Gelijke Kansen Onkelinx zal drie verschillende wetgevendende initiatieven nemen met betrekking tot respectievelijk geweld op het werk, pesterijen op het werk en ongewenste seksuele intimiteiten op het werk. Er is afgesproken dat die initiatieven klaar moeten zijn voor 31 maart 2002.

Daarna volgt een overgangsjaar waarin bedrijven en overheidsdiensten worden geïnformeerd over de nieuwe regelgeving en gesensibiliseerd omtrent deze thematiek. In 2002 komt er dus een nationale campagne omtrent pesten op het werk. Dit zijn federale initiatieven die duidelijk behoren tot de bevoegdheid van minister Onkelinx.

Indien er een wettelijk kader wordt geschapen en de slachtoffers van stalking of mobbing erkend worden als slachtoffers van een misdrijf, is er zoals bekend in Vlaanderen voorzien in mogelijkheden voor hulp aan de slachtoffers. We hebben nu reeds contact met de verenigingen voor slachtofferhulp in de marge van de interministeriële conferentie en de opvolging van de campagne en de federale initiatieven.

Uw tweede vraag houdt de goede suggestie in om in Vlaanderen zelf ook campagne te voeren. Wellicht voelt u echter ook aan dat we beter wachten op het federaal initiatief en dat we beter geen parallelle campagne opzetten voor de federale cam-

Vogels

pagne begonnen is. We kunnen daaraan immers ook steun verlenen.

Preventiecampagnes omtrent pesten op het werk zijn trouwens, ingevolge het inclusief beleid, een bevoegdheid van Vlaams minister van Werkgelegenheid Landuyt. Hij neemt ook deel aan de interministeriële conferentie over dit thema. De administratie Werkgelegenheid bereidt op dit ogenblik een ontwerptekst voor omtrent een meldpunt voor pesten op het werk in Vlaanderen. Dat zit echter nog in de ontwikkelingsfase en is nog niet op de agenda van de Vlaamse regering gekomen.

Ik kan niet antwoorden op uw concrete vragen over onze Vlaamse administratie. Minister Van Grembergen is in deze bevoegd. Ik zal hem om informatie vragen.

Bij mijn eigen administratie zal ik navragen hoever het staat met de middelen waarin we hebben voorzien voor het thema pesten op het werk. Zoals gezegd bij de begrotingsbespreking, is het de bedoeling om die 5 miljoen frank te gebruiken als opstapje van het beleidsdomein Welzijn naar het nieuwe concept van arbeidsgezondheid, dat nu op federaal niveau wordt gedefinieerd als welzijn op het werk. Wij zijn bevoegd waar het de bedrijfsvloer aangaat, vermits het over welzijn gaat. Daarom is het thema stress naar voren geschoven als een opstapje in de onderhandelingen over een eigen beleid ten aanzien van preventief gezondheidsbeleid op het werk.

Er wordt dus werk van gemaakt. Er is een goede samenwerking tussen het federale en het Vlaamse niveau, vanuit het besef dat het gaat om een ernstig maatschappelijk probleem.

De voorzitter : De heer Roegiers heeft het woord.

De heer Jan Roegiers : Ik dank de minister voor haar antwoord. Ten behoeve van de collega's die zich bij mijn vraag hebben aangesloten, kan ik meedelen dat ik de ministers Van Grembergen en Vanderpoorten hierover heb ondervraagd. Minister Van Grembergen heeft me geantwoord dat er tegen het eind van het jaar op basis van een onderzoek in de afdeling HRM een beleidsplan en een meldpunt terzake zal worden opgericht.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Etienne Van Vaerenbergh tot mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, en tot de heer Renaat Landuyt, Vlaams minister van Werkgelegenheid en Toerisme, over meer geld voor buitenschoolse kinderopvang

Vraag om uitleg van mevrouw Sonja Becq tot mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, en tot de heer Renaat Landuyt, Vlaams minister van Werkgelegenheid en Toerisme, over Weerwerk-personeel in buitenschoolse kinderopvang

De voorzitter : Aan de orde zijn de samengevoegde vragen van de heer Van Vaerenbergh tot mevrouw Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, en tot de heer Landuyt, Vlaams minister van Werkgelegenheid en Toerisme, over meer geld voor buitenschoolse kinderopvang en van mevrouw Becq tot minister Vogels en tot minister Landuyt, over Weerwerk-personeel in buitenschoolse kinderopvang.

Minister Vogels zal ook namens minister Landuyt antwoorden.

De heer Van Vaerenbergh heeft het woord.

De heer Van Vaerenbergh : Mevrouw de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, dit is een van de onderwerpen die altijd terugkomen. Het verhaal begon zeven jaar geleden.

Naar aanleiding van onder andere de verkiezingen van 1995 pleegde de PS een roofoverval op de midelen van het Fonds voor Collectieve Uitrusting en Diensten. Er werden honderden initiatieven in Franstalig België goedgekeurd. Als gevolg daarvan zat iedereen met een kater, vooral ook omdat bleek dat slechts 20 percent van de initiatieven in Vlaanderen gelegen waren.

Uw voorgangers mevrouw Demeester en de heer Martens werden daar meermaals op aangesproken. Telkens luidde het antwoord dat er onderhandeld werd over een rechtzetting. Kort voor de laatste verkiezingen hoorde ik dat we in de laatste rechte lijn zaten naar een gelijke verdeling.

Intussen is het probleem echter nog steeds niet opgelost. Bovendien geeft het aanleiding tot bijkomende problemen. Er ontstaat immers ook discussie over andere zaken. Vlaanderen zou hieraan ook geld geven, zodat er concurrentie zou zijn tussen de verschillende middelen. Het ene zou het andere uitsluiten.

Van Vaerenbergh

Mevrouw de minister, wat is de stand van zaken op dit ogenblik ? Hoe zit het met de federale middelen van het Fonds voor Collectieve Uitrusting en Diensten ? Hoe zit het met de middelen van Welzijn, en met die van Tewerkstelling ?

De voorzitter : Mevrouw Becq heeft het woord.

Mevrouw Sonja Becq : Mevrouw de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, mijn vraag gaat iets verder. U hebt in de begroting voorzien in 65 miljoen frank omdat de middelen van het Fonds voor Collectieve Uitrusting en Diensten uitgeput zijn. Ik ken de juiste verdeling van die middelen niet, maar het ligt boven de 50 percent voor Vlaanderen. Er is dus al een rechtzetting geweest. Sinds de vorige regeerperiode is er een evolutie geweest naar een evenwichtiger verdeling.

Dat neemt echter niet weg dat er nog steeds moeilijkheden zijn. Het is nog steeds de vraag of er een overheveling komt van de FCUD-middelen. Sinds kort zijn er ook moeilijkheden met betrekking tot de weerwerkers.

Eind juni heb ik minister Landuyt ondervraagd. Bij het begin van het reces kwam ik ook bij u terecht. De financiering voor de Weerwerkers wordt stopgezet. Minister Landuyt had gezegd dat er niet genoeg geld was, en dat hij tegen de nepstatuten was. U was verrast en reageerde dat dit niet zomaar kon.

Tijdens de vakantie dook dit weer op in de pers. Minister Landuyt zei nogmaals dat er geen geld was, maar dat hij bijkomende middelen zou vragen, en dat hij een gesprek zou hebben met het FCUD. Althans dat heb ik uit de persberichten begrepen. U was verontwaardigd. Volgens de kranten 'viel u uit de lucht'. Dat is vreemd, want u was wel degelijk op de hoogte. U hebt wel gezegd dat tijdens de begrotingsbesprekingen daarover niets is gezegd. Minister Landuyt, minister Vogels en het federale niveau schuiven de hete aardappel naar elkaar door. De heer Van Duppen had het naar aanleiding van een verzoekschrift over een grote primeur, want de minister had geantwoord voor er een vraag in het parlement is gesteld. Dat is echt geen primeur meer ; dat is hier vrij gebruikelijk.

Toen ik mijn vraag indiende, wist ik niet dat gisteren de dag van de buitenschoolse kinderopvang zou worden gehouden. Ik heb de reacties opgevangen, en zal het daarover ook hebben. Uit krantenartikels blijkt dat de gelederen tussen minister

Landuyt en uzelf zijn gesloten. Dat is een goede zaak. In een artikel staat dat er duizend arbeidsplaatsen bijkomen. Ik vrees dat dit niet zo is. In een ander artikel staat dat er duizend opvangplaatsen voor kinderen bijkomen. Ik zou daarover graag uw mening kennen. Op 1 januari waren 579 opvangplaatsen erkend. Er is voor 403 plaatsen een principeel akkoord gegeven. Bij Kind en Gezin zouden er echter nog 1.833 dossiers van aanvragen voor opvangplaatsen op een antwoord wachten. Dat cijfer is dus beduidend hoger dan duizend. Bovendien hebben mensen van een koepel met 28 initiatieven voor buitenschoolse opvang me gezegd dat er van de 28 slechts twee dossiers zijn goedgekeurd. Zes VZW's hebben vragen, en hebben nog geen dossier ingediend. Ook in mijn arrondissement zijn er mensen die nog wachten tot er middelen zijn vrijgemaakt. Ik vrees dus dat die duizend opvangplaatsen voor kinderen onvoldoende zijn.

Minister Landuyt zegt dat het Weerwerk-personeel tot 2002 aan de slag kan blijven. Zal in de begroting in geld worden voorzien voor die duizend extra opvangplaatsen en voor die Weerwerkers ? Voor 2001 is 65 miljoen frank voor buitenschoolse kinderopvang uitgetrokken. Dat is eigenlijk te weinig. Dit jaar kan men bijkomend 30 tot 40 miljoen frank gebruiken, omdat sommige projecten laat zijn opgestart, en ook omdat men herschikkingen en dergelijke heeft doorgevoerd. Voor volgend jaar zijn evenwel extra middelen nodig. Wordt daarin voorzien ? Hetzelfde probleem stelt zich voor minister Landuyt. De minister becijferde dat alle aanvragen voor 2001 een totaalbedrag van 500 miljoen frank vertegenwoordigen. Krijgt hij bijkomende middelen om aan nieuwe aanvragen te voldoen ?

Ik heb begrepen dat 2003 het magische jaar wordt voor de ouderen, de OCMW's en andere categorieën die van welzijnsmaatregelen kunnen genieten. In dat jaar komt blijkbaar ook de regularisatie van de Weerwerk-gesco's op de politieke agenda. Is dat echt zo ?

Verder wil ik het ook hebben over een probleem dat door de heer Van Vaerenbergh is aangekaart. We hebben een Vlaamse regelgeving en een eigen financiering voor de initiatieven voor buitenschoolse kinderopvang. Dat schept problemen, want de federale overheid wil niet betalen als de Vlaamse overheid betaalt. Het verwondert me dat u stelt dat een overeenkomst moet worden afgesloten. Ik had erop gerekend dat dit al was gebeurd, zodat die uitbetalingen kunnen gebeuren. Is dat allemaal in kannen en kruiken ? Ik verneem uit krantenartikels ook dat u een nieuw beleidsplan over kinderopvang zult maken. Daarin las ik dat buitenschool-

Becq

se kinderopvang in dat plan zou worden opgenomen. (*Opmerking van minister Mieke Vogels*)

U zegt dat het plan uitsluitend op buitenschoolse opvang betrekking zal hebben. Dat verklaart ook de samenwerking met andere ministers.

Welke perspectieven zijn er voor buitenschoolse opvang ? Zijn er beslissingen genomen – al dan niet tijdens de voorbije begrotingscontrole – om te voorzien in middelen voor de Weerwerkers ? Terzijde wil ik in dat verband nog zeggen dat Weerwerkers zeer moeilijk te vinden zijn, om nog maar te zwijgen van de toestand in Brussel, waar de regeling niet van toepassing is.

De voorzitter : De heer Roegiers heeft het woord.

De heer Jan Roegiers : Ik sluit me aan bij de vorige sprekers. Ik stel vast dat binnen de regering de gederen zijn gesloten inzake buitenschoolse kinderopvang. Impliceert dit dat er een akkoord is om alle nepstatuten waarin de betrokkenen werken, op te heffen ? Of moet de aangekondigde task force die het nieuwe beleid zal uittekenen, zich daarover buigen ?

De voorzitter : Mevrouw Van Den Heuvel heeft het woord.

Mevrouw Ria Van Den Heuvel : Ter verduidelijking zou ik het op prijs stellen als de minister in haar antwoord een onderscheid zou maken tussen datgene wat dit jaar nog zal gebeuren en datgene wat voor volgend jaar is voorzien.

De voorzitter : Minister Vogels heeft het woord.

Minister Mieke Vogels : De buitenschoolse kinderopvang is bijna een soap – zij het een goede. Het is een erfstuk, en het wordt tijd dat we de erfenis krijgen. De voorbije maanden zijn er over de buitenschoolse kinderopvang heel wat contacten geweest tussen het kabinet van minister Vandenbroucke en mijn kabinet. Jan met de pet heeft nog nooit van het FCUD gehoord. Het FCUD is nochtans cruciaal voor de buitenschoolse kinderopvang. De middelen van het FCUD zijn op dit ogenblik allemaal uitgedeeld. 924 miljoen frank of 53,14 percent gaat naar Vlaanderen ; 46,86 percent gaat naar Wallonië. Op dat vlak is dus een stevige inhaalbeweging begonnen, zij het dat het allemaal nog beter kan. Maar we komen van ver.

Al in juli 2000 was alle geld van het FCUD op. Ondertussen zijn er grote ontwikkelingen in de wereld van de buitenschoolse kinderopvang, dankzij het lokaal overleg dat sinds 1997 wordt ingeschakeld. Vooral de middelgrote steden en gemeenten houden zich nu op een creatieve wijze met de buitenschoolse kinderopvang bezig. Ze hebben terzake een hele waaier van voorstellen ingediend. Vandaar dat we vorig jaar bij het opstellen van de begroting hebben beslist om dit dynamisch proces niet te doen stoppen. Dat geen geld meer over was in het FCUD, had dus niet tot gevolg dat de projecten voor buitenschoolse kinderopvang werden stopgezet, integendeel. Op gemeentelijk niveau is er sprake van enig dynamisme en de ouders en kinderen zijn heel tevreden. Vlaanderen moet dit systeem behouden.

Vorig jaar werd 65 miljoen frank vrijgemaakt op de begroting. Dat bedrag werd ondertussen opgetrokken tot 110 miljoen frank. Dat houdt in dat we vanuit het departement Welzijn een aantal projecten opnieuw kunnen goedkeuren.

Er zijn twee problemen met het FCUD. Mevrouw Becq heeft reeds op het eerste gewezen. Het klopt dat het verhaal af en toe Kafkaïaans lijkt, want telkens één probleem is opgelost, komt een ander boven water. Nu blijkt dat het bedrag ten belope van 110 miljoen frank dat Vlaanderen heeft vrijgemaakt om de bijdragen voor werkingsmiddelen over te nemen van het FCUD, niet mag worden gebruikt voor uitbreidingen aan bestaande projecten voor buitenschoolse kinderopvang die reeds FCUD-middelen ontvangen. Volgens de federale regelgeving – die in feite niet zou mogen bestaan – zou dat bedrag moeten worden afgetrokken van het bedrag van het FCUD. Een protocol met federaal minister Vandenbroucke om dit probleem uit de wereld te helpen, is ei zo na rond. Onze medewerkers zijn het met elkaar eens. Bij wijze van spreken ontbreken enkel nog de handtekeningen. Dankzij het protocol zullen we toch 110 miljoen frank kunnen uitgeven aan de rechthebbende projecten.

Het tweede probleem is het definitief bemachtigen van de erfenis. De heer Van Vaerenbergh vroeg hoe de zaken er vandaag voor staan. Wel, het kan vriezen en het kan dooien. De zaak kan met andere woorden alle kanten uit. Wel wordt heel intens overleg gepleegd met de federale overheid en met de andere gemeenschappen. Het is heel moeilijk om een akkoord te bereiken. Het dossier is niet enkel communautair geladen, bovendien zijn ook de werkgevers en werknemers betrokken.

Vogels

Het FCUD is ten dele ondergebracht in de sociale zekerheid. Op federaal niveau werd gedacht aan de individualisering van de middelen, zoals dat ook met de middelen van de sociale zekerheid het geval is. Het voorstel werd gelanceerd om te ontsnappen aan de kritiek van de Raad van State, want die heeft al tot driemaal toe gezegd dat de federale regering geen regels mag opstellen om voorzieningen van kinderopvang te subsidiëren, want die behoren tot de exclusieve bevoegdheden van Vlaanderen. De federale overheid had dus twee mogelijkheden : het geld aan Vlaanderen geven of het verdelen via individualisering.

Natuurlijk hebben wij ons steeds verzet tegen de individualisering. De ondoorzichtigheid en rechts-onzekerheid zouden immers alleen maar groter worden. Een bedrag uitkeren per werknemerskind dat in buitenschoolse opvang wordt opgevangen, leidt immers tot problemen. Wat is de definitie van buitenschoolse opvang ? Die zou niet enkel slaan op de IBO's, want Vlaanderen erkent ook buitenschoolse opvang in POI's, bij onthaalouders of in kinderdagverblijven. Door de individualisering zou het bedrag van 900 miljoen frank worden verdeeld over veel meer kinderen dan nu. Dat zou in het na-deel zijn van de IBO's. Bovendien verschilt het aantal werknemerskinderen in buitenschoolse opvang elk jaar. Hierdoor zou onzekerheid op het vlak van subsidiëring ontstaan en zou de administratieve rompslomp groter worden.

Ook op federaal vlak ziet men hoe langer hoe meer in dat het kluwen heel moeilijk kan worden ontward. Vlaanderen kan ondertussen via de SERV rekenen op de steun van de sociale partners. In een door mij gevraagd advies, stelt de raad immers duidelijk : 'De Vlaamse sociale partners dringen aan op klare en duidelijke afspraken tussen de federale en Vlaamse overheid, waarbij op een transparante manier en administratief eenvoudig, de middelen worden toegewezen'. De steun die we krijgen, groeit dus. Ik hoop echt dat we nog dit jaar kunnen overgaan tot de effectieve verdeling van de FCUD-erfenis, zodat een transparanter beleid kan worden gevoerd inzake de buitenschoolse kinderopvang.

Het klopt dat er nog meer kapers op de kust zijn. De buitenschoolse kinderopvang werd destijds op touw gezet als een tewerkstellingsproject. Weerwerk-gesco's kregen opnieuw werk en het project beantwoordde aan een nood. Minister Landuyt heeft gelijk dat niet langer sprake is van een project, maar van heel wat meer. De buitenschoolse

kinderopvang moet daarom een geregulariseerde vorm van opvang worden, die niet tot het einde der dagen door Weerwerk-gesco's wordt gesubsidieerd. De nodige mensen zijn moeilijk te vinden en bovendien beantwoordt het statuut niet aan de normen van wat de Vlaamse regering als een ideaal statuut beschouwt.

Ik was het echter niet met minister Landuyt eens om het project van vandaag op morgen stop te zetten, want daardoor zouden de initiatieven in de kou worden gezet. De plooiën zijn ondertussen gladgestreken. We hebben afgesproken om de buitenschoolse kinderopvang op een geprogrammeerde wijze verder uit te bouwen zoals nu gebeurt, tot het jaar 2002. Er wordt geprogrammeerd tot 1.000 opvangplaatsen. Het klopt dat die niet zullen volstaan om aan alle aanvragen te voldoen, maar het zijn toch 1.000 nieuwe plaatsen. Hiervoor zal in de nodige financiële middelen worden voorzien, zowel op de begroting Welzijn voor wat de werkingsmiddelen betreft, als op de begroting Tewerkstelling voor wat de Weerwerk-Gesco's betreft.

De begroting is nog niet definitief goedgekeurd, het gaat nog maar over een akkoord van de bevoegde ministers, maar nog niet van de voltallige regering. Het voorstel luidt om het overgangsjaar 2002 te koppelen aan een fundamenteel onderzoek van de buitenschoolse opvang in Vlaanderen. De buitenschoolse opvang via de IBO's dekt slechts 5 percent van de volledige buitenschoolse opvang. We moeten ons afvragen hoe we de overige 95 percent willen invullen. Zullen we dat doen naar het voorbeeld van de IBO's in hun huidige vorm of zullen we andere vormen, die ook al bestaan, opnemen in ons algemeen beleid voor buitenschoolse opvang ? Die andere vormen zijn voor- en naschoolse opvang in de school, opvang in particuliere instellingen, in kinderdagverblijven en bij onthaalouders.

Het is de bedoeling om hierover op korte termijn te overleggen met de betrokken ministers. Het gaat over minister Landuyt voor zolang er nog met Weerwerk-gesco's wordt gewerkt, minister Vanderpoorten voor wat het onderwijs betreft, minister Anciaux voor wat het jeugdbeleid betreft en minister Van Grembergen voor wat de lokale besturen betreft. We moeten samen bekijken welke richting we uit willen met de buitenschoolse opvang in Vlaanderen. Ik herhaal dat die reeds van een goede kwaliteit is.

Tijdens het overgangsjaar moet minister Landuyt uiteraard overleg plegen met zijn federale collega over de overheveling van de federale middelen

Vogels

voor de Weerwerk-gesco's naar Vlaanderen, naar het voorbeeld van de DAC-regeling. Natuurlijk is het gesco-probleem veel complexer dan dat van de DAC-ers. Gesco's worden immers niet enkel in IBO's tewerkgesteld, maar in een hele reeks gemeentelijke diensten. Het debat is bijgevolg niet zo eenvoudig.

Mevrouw de voorzitter, ik meen dat ik hiermee antwoord heb gegeven op alle vragen. Ik heb het gehad over de stand van zaken van de buitenschoolse kinderopvang, over de erkenning van het belang ervan en over de erkenning van de IBO's die kwalitatief hoogstaand werk verrichten. We zullen het onheil dat boven het hoofd van de buitenschoolse opvang hangt, in 2002 gedeeltelijk wegwerken door op een geprogrammeerde manier verder te gaan. Op korte termijn zal ik aan het parlement en deze commissie een bijlage over buitenschoolse opvang, die hoort bij ons Algemeen Plan Kinderopvang, overmaken.

De voorzitter : De heer Van Vaerenbergh heeft het woord.

De heer Etienne Van Vaerenbergh : Ik dank de minister voor haar antwoord. De federale middelen van het fonds zijn blijkbaar uitgeput. We zitten nu op een verdeelsleutel van 53,4 en dat zal niet meer veranderen. We moeten proberen om het geld dat we nog investeren te recupereren. Waarschijnlijk

moeten we daar in de komende jaren nog op terugkomen.

De voorzitter : Mevrouw Becq heeft het woord.

Mevrouw Sonja Becq : De CVP heeft al eerder gevraagd om een gestroomlijnde regeling, zoals eenheid van dossiers en dergelijke. Ik hoop dat u daar werk van maakt.

Waarom hebt u het thema van de Weerwerk-gesco's niet meegenomen naar de Lambermontonderhandelingen ? Het gaat om een duidelijk afgebakende groep. Het kon prima ter sprake komen bij de discussie over het FCUD. U had een hefboom en hebt er geen gebruik van gemaakt. U zult het nog moeilijk hebben en het dossier zal nog jaren aanslepen, ook al hebt u nu de steun van de vakbonden. Ik hoop dat u een nieuwe hefboom vindt. We rekenen niet alleen op duizend nieuwe opvangplaatsen, maar ook op een kwalitatieve werking met gediplomeerde krachten, met een gegarandeerd en duidelijk statuut. Als dat niet lukt, zitten we opnieuw in de problemen zoals nu met de onthaalgezinnen.

Minister Mieke Vogels : We zullen nog veel geld nodig hebben.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

– *Het incident wordt gesloten om 12.08 uur.*
